

**IZVJEŠTAJ IZVRŠNE AGENCIJE
O REALIZACIJI PROJEKTA IZGRADNJE
GLAVNE GRADSKE MAGISTRALNE**

Zenica, maj 2017.

Projekat izgradnje Glavne gradske magistrale je ideja koja je nastala još davne 1982. godine. Zbog specifičnog geografskog položaja gradsko središte je podijeljeno rijekom Bosnom, svi glavni komunikacijski pravci se pružaju paralelno sa rijekom, a tri postojeća mosta vežu dva dijela grada i riječne obale. Ovakva geografska podijeljenost i razuđenost su uzrokovale zagušenost saobraćaja u gradu, velike probleme u saobraćajnoj povezanosti dijelova grada međusobno, kao i lošu vezu gradskih ulica na saobraćajne koridore koji prolaze pored grada.

- FAZE REALIZACIJE PROJEKTA

1. Na osnovu Studije sistema saobraćajne mreže Grada Zenice koju je uradio Institut za saobraćajnice Građevinskog fakulteta u Sarajevu pristupilo se izradi projektnih rješenja za intervencije u saobraćajnoj mreži koje će bitno poboljšati stanje saobraćaja i omogućiti normalno funkcionisanje saobraćaja obzirom na broj stanovnika i vozila sve do 2030. godine.

2. U periodu od 2008. do 2011. je pripremana tehnička dokumentacija za realizaciju ovog kompleksnog i tehnički vrlo zahtjevnog projekta koji predstavlja najveći projekt koji je lokalna zajednica realizovala na području naše države i najveći infrastrukturni projekat u istoriji Grada Zenica.

Projektna rješenja su trebala omogućiti pouzdano i bezbjedno odvijanje saobraćaja omogućavajući brzine vozila do 60 km/h, povezati desnu i lijevu obalu rijeke Bosne, odnosno uvezati oba dijela grada u jednu cjelinu, omogućiti bolji protok saobraćaja, smanjenje gužvi i zastoja, te posredno omogućiti smanjenje zagađenja usljed ispušnih plinova, povezati južni i sjeverni dio grada sa koridorom 5C i magistralnom cestom M17, povećati kapacitet i propusnu moć pomoćnih i veznih gradskih saobraćajnica te sve saobraćajnice povezati u jednu cjelinu koja će omogućiti da se saobraćaj ravnomjerno rasporedi i disperzuje po gradu, projektnim rješenjima je trebalo obezbijediti povezivanje tri gradske i prigradske radne zone sa evropskim saobraćajnim koridorima, omogućiti da se saobraćaj iz centra grada prebaci izvan gradskog središta na krajeve grada, da se u sklopu izgradnje saobraćajnica obnovi kompletna infrastruktura uključujući sve instalacije, te zadrži postojeće zelenilo koliko je maksimalno moguće.

3. Projektna dokumentacija za izgradnju GGMA je izrađena od strane preduzeća „Invest projekt“ d.o.o. Zenica, nakon procedure izbora projektanta provedene od strane Općine Zenica.

4. Glavna gradska magistrala projektovana je kao brza moderna visokokapacitetna saobraćajnica koja se proteže duž grada i koja povezuje sjeverni i južni dio grada, saobraćajnica koja omogućava brzu protočnost saobraćaja, brzi prelazak iz jednog u drugi dio grada, saobraćajnica koja povezuje vezne i pomoćne gradske saobraćajnice, gradske zone i radne zone putem koridora 5C i magistralne ceste M17 na europske saobraćajne koridore.

GGM se sastoji iz dva dijela: iz gradske i prigradske dionice. Gradska dionica je dužine 3,25 km, a prigradska dionica je dužine 4,6 km.

Iako je projekat nazvan projekat izgradnje Glavne gradske magistrale u suštini se radi o projektu integralnog rješenja saobraćaja u Gradu Zenica koji je pokrenut prije potpunog kolapsa saobraćaja koji je mogao da se desi u gradu.

5. Projekat je dočekaio svoju realizaciju kada je 2011. Saudijski fond za razvoj odobrio zajam od 25 miliona USA dolara za realizaciju prve faze projekta, a na osnovu saglasnosti Vijeća općine Zenica za kreditno zaduženje iz 2009. godine.

Prva faza projekta predstavlja izgradnju gradske dionice dužine 3,25 km, zajedno sa izgradnjom ili sanacijom veznih i pomoćnih gradskih saobraćajnica i objekata koji se direktno ili indirektno vežu na GGM.

Ugovor o Zajmu je potpisan između Saudijskog fonda za razvoj i Vijeća ministara 8.aprila 2011. godine. Ukupno odobren iznos Zajma je 93.750.000 SAR (25 miliona USA dolara).

6. JP za prostorno planiranje i uređenje grada „Zenica“ je Zaključkom Načelnika Općine određeno za Izvršnu agenciju koja je vodila kompletan tehnički, pravni i finansijski aspekt realizacije projekta u ime i za račun Grada Zenica. U sklopu unutrašnje organizacije i sistematizacije JP „Zenica“ d.o.o. Zenica uvedena je nova organizaciona jedinica – odjeljenje „Projektni tim za realizaciju GGMA“ koja je vodila kompletnu organizaciju projekta. Obaveze Izvršne agencije definisane su članom III (izvršenje projekta) i IV (posebne odredbe) Ugovora o kreditu za projekat GGMA. Struktura Projektnog tima, broj i kvalifikacija izvršilaca, kao i obaveze svakog člana tima definisana je kroz dopunu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. U strukturi Izvršne agencije predviđen je angažman Nadzornih organa za sve faze radova, konsultanata, projektanata, finansijskih i pravnih eksperata, pomoćnog osoblja i predstavnika drugih javnih preduzeća koji su izvodili radove na postavljanju instalacija. Članovi Izvršne agencije su bili uposlenici JP „Zenica“, Općine Zenica, drugih javnih preduzeća kao i vanjski konsultanti i eksperti. Sastav, prava i obaveze Izvršne agencije su usaglašeni sa Zajmodavcem. Izvršna agencija je prema ugovoru o Zajmu pokrivala i troškove smještaja predstavnika Saudijskog fonda za razvoj prilikom boravka u BiH.

7. Poslove eksproprijacije objekata koji su trebali biti uklonjeni je vodila nadležna gradska služba i svi vlasnici objekata koji su ekspropisani ili uklonjeni sa trase GGMA su dobili zamjenske nekretnine ili novčanu protuvrijednost u skladu sa procjenjenom vrijednosti objekata koji su ekspropisani.

• TENDERSKE PROCEDURE

1. Na osnovu procjene koštanja radova pripremljena je tenderska dokumentacija za radove čija je vrijednost procijenjena na 30 miliona KM i za isporuku materijala čija vrijednost je procijenjena na pet miliona KM.

2. Nakon prevedene procedure javnog međunarodnog tendera po uslovima i prema pravilima Zajmodavca (što je jedna od odredbi Ugovora), izabran je najpovoljniji ponuđač i 26. januara 2012. godine potpisan je ugovor sa izabranim Konzorcijem koji su sačinjavali „Euroasfalt“ d.o.o. Sarajevo, „ŽGP“ d.d. Sarajevo, „Almy Transport“ d.o.o. Zenica, GP „Put“ d.d. Sarajevo, „JATA Group“ d.d. Srebrenik i „Deling“ d.o.o. Tuzla, a radovi su počeli krajem marta 2012. Cijene na tenderu su bile jako povoljne i umjesto očekivane cijene potpisan je ugovor sa izvođačem radova za vrijednost radova od 22.015.551,84 KM.

3. Osim procedure izbora izvođača za izvođenje radova na izgradnji gradske dionice GGMA, pratećih i veznih saobraćajnica i objekata, tokom 2012. su provedene procedure javnih međunarodnih tendera po uslovima i prema pravilima Zajmodavca, te su potpisani ugovori o isporuci vodovodnog i kanizacionog materijala za izradu nove vodovodne i kanizacione mreže te za isporuku materijala za izgradnju novog vrelovoda.

Saudijski fond za razvoj je dao saglasnost na sve provedene procedure i na sve potpisane ugovore o izvođenju radova od strane Konzorcija i ugovore o isporuci materijala za radove koje su izvodila javna preduzeća Grada Zenica.

- UGOVORI

Ugovori koji su potpisani sa izvođačima radova, te sa isporučiocima materijala i opreme su sljedeći:

1. Ugovor o izgradnji GGMa Zenica – faza I, sa Konzorcijem koji su sačinjavali „Euroasfalt“ d.o.o. Sarajevo, „ŽGP“ d.d. Sarajevo, „Almy Transport“ d.o.o. Zenica, GP „Put“ d.d. Sarajevo, „JATA Group“ d.d. Srebrenik i „Deling“ d.o.o. Tuzla u iznosu od 22.015.551,84 KM, Anex 1 ugovora u iznosu od 1.856.384,87 KM, Anex 2 ugovora za produženje roka izvođenja, Anex 3 ugovora u iznosu od 3.960.041,07 KM, Anex 4 ugovora u iznosu od 2.721.670,89 KM, Anex 5 ugovora u iznosu od 1.145.583,77 KM i Anex 6 ugovora za produženje roka izvođenja te kolaudacije ugovorenih i izvedenih radova (ukupno realizovani u iznosu od 31.687.185,34 KM)
2. Ugovor za isporuku materijala za rekonstrukciju magistralne vodovodne i kanalizacione linije na trasi GGMa Zenica, LOT 1 sa „Unioninvest“ d.d. Sarajevo u iznosu od 296.931,66 KM (realizovan u iznosu od 296.352,64 KM)
3. Ugovor za isporuku materijala za rekonstrukciju magistralne vodovodne i kanalizacione linije na trasi GGMa Zenica, LOT 2 sa „Toplota“ d.o.o. Zenica u iznosu od 177.560,03 KM i Anex 1 ugovora u iznosu od 53.368,68 KM (ukupno realizovani u iznosu od 230.928,71 KM)
4. Ugovor za isporuku materijala za rekonstrukciju magistralne vodovodne i kanalizacione linije na trasi GGMa Zenica, LOT 3 sa „CMC Ekocon“ d.o.o. Logatec u iznosu od 95.353,47 EUR i Anex 1 ugovora u iznosu od 10.155,99 EUR (ukupno realizovani u iznosu od 105.497,60 EUR)
5. Ugovor za isporuku materijala za rekonstrukciju magistralne vodovodne i kanalizacione linije na trasi GGMa Zenica, LOT 4 sa „Toplota“ d.o.o. Zenica u iznosu od 218.492,94 KM i Anex 1 ugovora u iznosu od 49.240,85 KM (ukupno realizovani u iznosu od 267.733,79 KM)
6. Ugovor za isporuku materijala za rekonstrukciju magistralne vodovodne i kanalizacione linije na trasi GGMa Zenica, LOT 5 sa „Poliester Grupa“ d.o.o. Priboj u iznosu od 186.929,46 EUR i Anex 1 ugovora u iznosu od 13.355,28 EUR (ukupno realizovani u iznosu od 200.284,60 EUR)
7. Ugovor za isporuku materijala i opreme za izgradnju magistralnog vrelovoda DN 500 i izvođenje radova na montaži spojnica na trasi GGMa Zenica, sa „Logstor A/S“ Logstor, Denmark u iznosu od 1.349.030,62 EUR, Anex 1 ugovora u iznosu od 122.274,98 EUR i Anex 2 ugovora u iznosu od 83.072,26 EUR (ukupno realizovani u iznosu od 1.546.586,08 EUR)
8. Izvršna agencija je prema ugovoru o praćenju kompletne realizacije projekta izgradnje GGMa ugovorila kompletnu uslugu do 7% investicije (ukupno realizovano 2.527.358,26 KM).

Ukupno je od strane izvođača radova, isporučioca materijala i opreme i Izvršne agencije do 30.04.2017. godine povučeno 38.632.476,19 KM.

- POVLAČENJE SREDSTAVA ZAJMA

Plaćanje izvođačima radova i isporučiocima materijala se odvijao direktno od strane Zajmodavca. Procedura povlačenja sredstava je podrazumijevala da Izvršna agencija provjeri situacije izvedenih radova, da se pripreme propisane aplikacije za povlačenje sredstava koje su nakon prikupljanja svih potrebnih potpisa dostavljane u Ministarstvo finansija i trezora BiH. Nakon potpisivanja od strane ministra aplikacije su sa pratećom dokumentacijom dostavljane u Saudijski fond za razvoj koji je plaćanje izvođačima radova vršio direktno na njihove račune.

Tokom trajanja projekta ukupno je pripremljena i dostavljena 91 aplikacija za plaćanje izvođačima radova ili isporučiocima. Ukupno je povučeno 93.522.671,01 SAR ili 24.924.678,97 USA dolara ili 19.752.471,43 EUR ili 38.632.476,19 KM.

U drugoj polovini 2016. došlo je do višemjesečnog kašnjenja plaćanja izvođačima radova pa je došlo i do prolongiranja okončanja projekta. U prvom kvartalu 2017. su izvršena sva plaćanja prema izvođačima radova.

Pošto se radi o posebnom međunarodnom ugovoru, u skladu sa zahtjevima Zajmodavca, svi ugovori sa izvođačima radova i isporučiocima materijala i opreme su bez PDVa. Procedura obračuna, uplate i povrata PDVa je dogovorena sa Ministarstvom finansija FBiH i Poreznom upravom. Grad Zenica je vršio plaćanje izvođačima radova i isporučiocima materijala i opreme iznose PDVa koji su poslije kroz proceduru povrata uplaćenog PDVa vraćeni u budžet Grada.

- POČETAK I ZAVRŠETAK RADOVA

Građevinski radovi na izgradnji GGMA, uključujući pomoćne i vezne saobraćajnice je započeo krajem marta 2012. godine.

Svi radovi su izvođeni uz povremenu obustavu saobraćaja tako da se saobraćaj u gradu odvijao tokom realizacije kompletnog projekta, uz povremene obustave ili preusmjeravanje saobraćaja, ali bez prekida. Čitav koncept realizacije projekta je organizovan kao izgradnja saobraćajnica i objekata bez obustave saobraćaja, uz povremena preusmjeravanja saobraćaja. Pošto se radi o jako složenom i kompleksnom projektu, pojedini dijelovi projekta su puštani u redovnu eksploataciju nakon njihovog kompletiranja. U sklopu projekta je predviđena izgradnja velikog broja saobraćajnica i objekata, pa je i koncept završetka radova, tehničkog prijema i izdavanja upotrebnih dozvola usklađen sa ovim konceptom.

Nakon što su katastrofalne poplave pogodile područje Grada Zenica, u periodu od maja do oktobra 2014. radovi su bili obustavljeni. U ovom periodu prioritetnije je bilo izvoditi aktivnosti i radove na otklanjanju šteta izazvanih poplavama, a nije bilo ni slobodnog tehničkog osoblja koje bi moglo organizovati i pratiti radove jer su svi bili angažovani na drugim projektima sanacije šteta izazvanih poplavama.

Svi ugovorima predviđeni radovi su završeni u prvoj polovini 2017. godine.

Zvaničan rok za završetak projekta je 30. juni 2017. godine. Do ovog datuma Izvršna agencija treba dostaviti Saudijskom fondu za razvoj finansijski izvještaj o utrošenim sredstvima i dokumentaciju o tehničkom prijemu gradske dionice GGMA.

- GRADSKA DIONICA GGMA

Gradska dionica GGMA počinje na kružnom toku Stacionar koji je raskrsnica Bulevara Kralja Tvrtka I i Ulice Zmaja od Bosne i saobraćajnice koja dolazi sa petlje Blatuša, a završava na kružnom toku Bojin vir koji je raskrsnica Bulevara Ezhera Eze Arnautovića i Ulice Sarajevska, te na taj način uvezuje sjeverni i južni dio grada, a posredno preko veznih i pomoćnih saobraćajnica uvezuje i lijevu i desnu obalu rijeke Bosne. Saobraćajnica je izgrađena kao moderna saobraćajnica sa dva kolovoza širine 7,0 m i četiri saobraćajne trake, po dvije u svakom smjeru, koje su u sredini odvojene razdjelnim pojasom širine 1,25 do 4,5 m, sa devet kružnih raskrsnica, te sa pješačkim stazama širine 3,0 m koje su postavljene obostrano. Ukupna širina ovako izvedene saobraćajnice je 24 m, te je posebno zahtjevno

bilo izgraditi saobraćajnicu ovakve širine kroz gusto naseljeno gradsko područje. U sklopu GGMa izgrađena su dva nova mosta, te kompletno nova mreža javne rasvjete sa 497 novih stubova i 534 novih metal halogenih i natrijumovih svjetiljki koja je uklopljena u projekat rekonstrukcije i modernizacije sistema javne rasvjete u cijelom gradu.

- INFRASTRUKTURA

U sklopu izgradnje GGMa izvršena je zamjena kompletne infastrukture u trupu saobraćajnice. Poseban kvalitet je postignut time da su sve nove instalacije izgrađene u zelenom razdjelnom pojasu ili u području pješačkih staza, tako da ukoliko dođe do potrebe da se u budućnosti izvode intervencije na održavanju instalacija neće biti potrebno da se oštećuje kolovoz. U sklopu trupa saobraćajnice izgrađen je novi magistralni vrelovod za sistem daljinskog grijanja dužine 2650 m, nove instalacije vodovoda dužine 3230 m i kanalizacije dužine 3140 m, nova instalacija za odvodnju oborinskih voda dužine 3240 m od cijevi profila DN 400 - DN 700, nove instalacije elektro naponske i telefonske mreže, kao i instalacije telekom operatera.

U sklopu izgradnje saobraćajnice GGMa su izvedeni radovi na izgradnji novog magistralnog vrelovoda od predizolovanih čeličnih cijevi DN 250 do DN 500 u dužini trase cca 2650 m, te značajnije rekonstrukcije postojećih vrelovodnih instalacija daljinskog grijanja u trasi GGMa prečnika cijevi DN100 do DN500 ukupne dužine trase cca 400 m.

Prilikom izgradnje nove vodovodne linije korištene su daktilne cijevi prečnika DN 350 dužine 2070 m i poliestar cijevi prečnika DN 250 dužine 1160 m.

Prilikom izgradnje nove kanalizacione linije korištene su poliestar cijevi prečnika DN 300 do DN 500 dužine 3140 m.

- VANGRADSKA DIONICA GGMa

Vangradska dionica počinje na kružnoj raskrsnici Bojin vir i proteže se trasom sadašnje regionalne saobraćajnice R 445 prema Lašvi, te se na teritoriji mjesta Drivuša preko mosta dužine 240 m veže direktno na koridor 5C i magistralnu cestu M17 Sarajevo - Zenica.

U razgovorima sa predstavnicima JP Autoceste FBiH predstavnici Grada Zenica i Izvršne agencije su uspjeli dogovoriti da se most na kraju vangradske dionice, u sklopu pristupne saobraćajnice, preko kružne raskrsnice veže na magistralnu saobraćajnicu M17 i na isti način preko kružne raskrsnice se veže i na vangradsku dionicu GGMa. U međuvremenu je provedena procedura, izabran izvođač i radovi na izgradnji ove pristupne saobraćajnice sa mostom preko rijeke Bosne su u toku.

- POMOĆNE I VEZNE SAOBRAĆAJNICE

Direktno ili indirektno na GGM se vežu glavne vezne i pomoćne gradske saobraćajnice ili objekti koji su također sanirani ili potpuno rekonstruisani u sklopu realizacije projekta, a koji su uvezali mrežu gradskih saobraćajnica te omogućili bolju uvezanost gradskih zona u jednu cjelinu i povećali protočnost saobraćaja u cjelini. Izgradnja, rekonstrukcija i sanacija ovih saobraćajnica i objekata je omogućila da GGM dobije puni značaj u uvezivanju saobraćajnih tokova u gradu i uvezivanju gradskih saobraćajnica i okolnih regionalnih, magistralnih i internacionalnih koridora. U sklopu izgradnje i rekonstrukcije 15 veznih i pomoćnih saobraćajnica ukupno je izgrađeno ili rekonstruisano deset km gradskih saobraćajnica, izgrađena su tri nova mosta i sanirana dva postojeća, izgrađena je nova

konstrukcija podvožnjaka i pet samostalnih kružnih raskrsnica, uključujući i izmjenu infrastrukture koja se nalazi u trupu saobraćajnica.

U sklopu mreže veznih saobraćajnica sanirane su ili rekonstruisane sljedeće saobraćajnice:

1. Rekonstrukcija ulice Fakultetska sa izgradnjom kružne raskrsnice na križanju sa ulicom Travnička čime se ostvaruje veza prema regionalnoj saobraćajnici prema Travniku dužine 295 m
2. Rekonstrukcija saobraćajnice Zukići–Pišće–Ekonomska škola sa izgradnjom mosta na rijeci Kočevi i mosta-kružnog toka Studenac čime se ostvaruje poprečna veza između dvije strane kružnog saobraćajnog prstena dužine 1300 m
3. Rekonstrukcija Ulice Aska Borića sa izgradnjom kružnog toka na križanju sa Bulevarom Kralja Tvrtka I čime se ostvaruje direktna poprečna veza saobraćajnog prstena sa autobuskom i željezničkom stanicom dužine 820 m
4. Rekonstrukcija saobraćajnice između kružnih raskrsnica Drveni most i Babina Rijeka sa zamjenom rasponske konstrukcije podvožnjaka (L= 2x16,00 m) između kružnih raskrsnica i sanacijom Drvenog mosta čime se ostvaruje direktna veza sa magistralnom cestom M17 dužine 465 m
5. Rekonstrukcija dijela Goraždanske ulice do kružne raskrsnice na mostu prema Rapotočju dužine 1200 m
6. Izgradnja mosta preko rijeke Bosne dužine 110 m na mjestu postojećeg pješačkog mosta na potezu Lukovo polje – Raspotočje sa izgradnjom saobraćajnice do vangradske dionice GGMA na lokalitetu Raspotočje čime se ostvaruje veza dvije obale rijeke Bosne dužine 550 m
7. Rekonstrukcija tri gradska bulevara (Bul. Kralja Tvrtka I, Bul. Kulina bana i Bul. Ezhera Eze Arnautovića) dužine 3500 m čime se ostvaruje uvezivanje početka i kraja GGMA u kružni prsten, sa izgradnjom biciklističkih staza dužine 7000 m
8. Rekonstrukcija Ulice Lonđa dužine 600 m sa izgradnjom kružne raskrsnice i biciklističkih staza ukupne dužine 1600 m

U sklopu mreže pomoćnih saobraćajnica izgrađene su ili rekonstruisane sljedeće saobraćajnice:

1. Izgradnja servisne saobraćajnice Željezarska-Studentski dom-Sandžačka dužine 130 m
2. Izgradnja servisne saobraćajnice kružni tok radna zona–Vatrogasni dom–Ul. Velikog sudije Građeše dužine 100 m
3. Izgradnja servisne saobraćajnice Štrosmajerova-HAS komerc-Mokušnice dužine 350 m
4. Izgradnja servisne saobraćajnice Đački dom – Bulevar Ezhera Eze Arnautovića dužine 81 m
5. Sanacija servisne saobraćajnice Ul. Nikole Tesle dužine 400 m
6. Sanacija servisne saobraćajnice Ul. Velikog sudije Građeše dužine 470 m

7. Izgradnja servisne saobraćajnice Ul. Ivana Gundulića dužine 600 m

Također, u sklopu izgradnje i rekonstrukcije veznih saobraćajnica (Drveni most - Kružni tok Crkvice-Babina rijeka, Kružni tok Studenac, Most Lukovo polje - Raspotočje) izvršena je rekonstrukcija postojećih vrelovodnih instalacija daljinskog grijanja prečnika cijevi DN 100 do DN 300 ukupne dužine trase cca 870 m, te rekonstrukcija vrelovodnih i toplovodnih instalacija manjih prečnika cijevi DN 32 do DN 80.

Prilikom izgradnje nove vodovodne linije na veznim i pomoćnim saobraćajnicama korištene su poliester cijevi prečnika DN 160 do DN 225 dužine 2040 m.

Prilikom izgradnje nove kanalizacione linije na veznim i pomoćnim saobraćajnicama korištene su poliester cijevi prečnika DN 200 do DN 500 dužine 4700 m.

- **IZGRAĐENI OBJEKTI**

U sklopu izgradnje objekata i kružnih raskrsnica izgrađeni su ili rekonstruisani sljedeći objekti preko kojih se ostvaruje uvezanost gradskih transversala sa saobraćajnim koridorima izvan grada i smanjuje zagušenost saobraćaja između dvije obale rijeke Bosne:

1. Izgradnja kružne raskrsnice Drveni most
2. Izgradnja kružne raskrsnice Babina rijeka
3. Izgradnja kružne raskrsnice Metalurg
4. Izgradnja kružne raskrsnice Crkvice
5. Sanacija mosta Metalurg
6. Izgradnja pumpne stanice na podvožnjaku Blatuša

- **HORTIKULTURA**

Svi dijelovi grada kroz koje je izgrađena nova saobraćajnica su postali ugodnije i kvalitetnije okruženje za stanovnike, urađeni su novi razdjelni zeleni pojasi između saobraćajnica i pješačkih staza, čime je grad postao zeleniji sa novim ugodnijim vizurama i pogledima.

Prilikom izvođenja radova jedan dio zelenila i stabala je dislociran, dok je jedan dio morao biti posječen. Umjesto posječenih stabala tokom izvođenja radova posađeno je 460 novih stabala i sadnica platana, crveno cvijetnog kestena, crvenolisne džanarike, kuglastog bagrema, piramidalnog graba, crnog jasena, ginka, katalpe i sitnolisne lipe, te 2300 kom raznog ukrasnog grmlja.

- **DOGRADNJA PROJEKTA I PROMJENE TEHNIČKIH RJEŠENJA**

Tokom realizacije projekta Izvršna agencija za realizaciju projekta izgradnje GGMa, je zajedno sa projektantima i stručnjacima Instituta za saobraćajnice Građevinskog fakulteta u Sarajevu provodila stalne revizije, povremene izmjene i dopune određenih projektnih rješenja, a sve u cilju postizanja boljih, praktičnih i savremenih saobraćajnih rješenja. S tim u vezi je tokom realizacije projekta izgradnje GGMa izvršena analiza kvaliteta primjene kružnih raskrsnica tj. kružnih tokova u odnosu na klasične raskrsnice sa svjetlosnom signalizacijom. Nakon provedene analize odlučeno je da sve raskrsnice na kojima se ukrštaju saobraćajni pravci zbog sigurnosti učesnika u saobraćaju, protočnosti

i efikasnosti saobraćaja, kao i ekonomičnosti u održavanju budu riješene kao kružne raskrsnice. Smanjenjem brzine saobraćajnog toka na ulazu u kružnu raskrsnicu povećava se sigurnost svih učesnika u saobraćaju, a posebno pješaka jer vozači mogu spaziti pješake na vrijeme, usporiti vozilo i dati prednost pješacima koji prelaze kolovoz. Kao rezultat ove analize sve glavne raskrsnice u Gradu Zenica su rekonstruisane i pretvorene u raskrsnice sa kružnim tokom saobraćaja, usljed čega je Grad Zenica prvi grad bez semafora, ali sa 18 kružnih raskrsnica koje predstavljaju i poseban estetski elemenat u vizurama grada.

Tokom realizacije projekta predstavnici Saudijskog fonda za razvoj su dva puta godišnje dolazili u kontrolu izvedenih radova i realizacije kompletnog projekta. Tom prilikom su sa predstavnicima Fonda dogovarani radovi na proširenju projekta, odnosno uključivanje rekonstrukcije ili izgradnje dodatnih saobraćajnica i objekta koji prvobitno nisu bili uključeni u projekat. Prilikom dogovaranja dodatnih i naknadnih radova posebna komisija formirana u sklopu Izvršne agencije zajedno sa nadzornim timom je vršila analizu ponuđenih jediničnih cijena i usaglašavanje sa izvođačima radova. Iako je prema procedurama Zajmodavca, kod realizacije ovako kompleksnih i složenih projekata čija implementacija traje više godina, moguće nakon 18 mjeseci mijenjati jedinične cijene koje su date u sklopu ponude, sve jedinične cijene koje su date prilikom prikupljanja ponuda su zadržane cijelo vrijeme implementacije projekta.

- PROJEKTI REALIZOVANI OD UŠTEDA

U završnoj fazi realizacije projekta rješavanja saobraćaja u gradu, sredstvima koja smo uštedili dobrim vođenjem projekta i usljed kursnih razlika u odnosima USA dolara i EUR na početku i kraju projekta. Pošto Izvršna agencija nije povukla sva sredstva odjednom, već je povlačenje sredstava bilo sukcesivno u skladu sa napretkom radova. Odnos 1 EUR = 1,30620 USA dolara je bio u maju 2012. Kada je realizovano prvo povlačenje sredstava, a odnos 1 EUR = 1,0864 USA dolara je bio u aprilu 2017. Kada je realizovano posljednje povlačenje sredstava Zajma.

Na osnovu ovih ušteda izvršena je rekonstrukcija tri gradska bulevara dužine 3500 m koji se direktno vežu na početak i kraj gradske dionice GGMa, te je tako ostvaren saobraćajni prsten na lijevoj obali rijeke Bosne, uz izgradnju jednosmjernih biciklističkih staza dužine 7000 m, čime su tri gradska bulevara koji su prije 50 godina imali isti značaj za rješavanje saobraćaja u Gradu Zenica kao danas izgradnja GGMa, dobili novi izgled i novu funkciju.

Obzirom na promjenljive kursne razlike dio sredstava koji je odobren od strane Zajmodavca čuvan je kao rezerva za kompletiranje i završetak projekta. Obzirom da nisu bila potrebna posebna dodatna sredstva za kompletiranje projekta, nakon svečanosti završetka radova, a uz saglasnost Saudijskog fonda za razvoj, sredstvima koja su čuvana kao rezerva za realizaciju i kompletiranje projekta izvršena je rekonstrukcija Ulice Lonđa sa izgradnjom kružnog toka i jednosmjernih biciklističkih staza.

- GRAĐEVINSKA DOZVOLA, SAGLASNOSTI, ODOBRENJA, UPOTREBNA DOZVOLA

Trasa GGMa prolazi trasom regionalne saobraćajnice R445 i u nadležnosti je Direkcije za ceste Ze-do kantona. Sve potrebne saglasnosti, dozvole i odobrenja su također izdati od strane nadležnog Ministarstva za prostorno uređenje, promet i komunikacije i zaštitu okoline Ze-do kantona. Urbanistička saglasnost i građevinska dozvola su izdate za dva dijela gradske dionice GGMa. Prvi dio je od kružne raskrsnice na Bojinom viru do mostova na Kočevi, a drugi dio je od mostova na Kočevi do kružne raskrsnice Stacionar i podijeljen je u dvije faze. Tehnički prijem za prvu dionicu je završen i upotrebna dozvola je izdata u septembru 2015. godine.

Radovi na izgradnji GGMA i svih pomoćnih i veznih saobraćajnica su izvođeni uz povremenu obustavu ili promjenu režima saobraćaja u gradu, ali bez prekida. Nigdje saobraćaj nije u potpunosti obustavljen, već su se radovi i sve procedure izdavanja upotrebnih dozvola odvijale paralelno. Kao što je to i Ugovorom o izgradnji GGMA definisano, cijelo vrijeme dok je projekat realizovan, nakon svake završene faze projekta koja se mogla koristiti u eksploataciji kao završena cjelina, izvršavani su interni tehnički prijemi između izvođača radova, nadzornih organa i Izvršne agencije. Tokom korištenja završenih saobraćajnica i objekata vršila se i kontrola kvaliteta izvedenih saobraćajnica i objekata. Tako se i procedura tehničkih prijema i izdavanja upotrebnih dozvola odvijala paralelno sa korištenjem saobraćajnica i objekata. Prilikom propisanog tehničkog prijema svake saobraćajnice ili objekta kompletirana je sva izvedbena i gradilišna dokumentacija, geodetski i instalacioni elaborati, protokoli, atesti i izvještaji o internim kontrolama kvaliteta izvedenih radova i ugrađenog materijala.

Nakon završetka radova na izgradnji GGMA, pošto se radi o izuzetno složenom i obimnom projektu, od aprila (nakon što je prema zahtjevu zajmodavca Saudijskog fonda za razvoj održana svečanost obilježavanja završetka radova i početka korištenja građevine) pa do oktobra 2016. Izvršna agencija je zajedno sa predstavnicima izvođača radova kompletirala dokumentaciju koja je potrebna za završetak radova i provođenje procedure tehničkog prijema (projekti izvedenog stanja, projekti instalacija, geodetski elaborati i snimci položenih instalacija, gradilišna dokumentacija, svi atesti i protokoli, dokumentacija o internoj kontroli kvaliteta izvedenih radova i ugrađenog materijala). Procedura tehničkog prijema i izdavanje upotrebne dozvole za drugu dionicu je u toku. Zahtjev za tehnički prijem druge dionice je nadležnom ministarstvu dostavljen u oktobru 2016.

- **GARANCIJE**

Obaveza izvođača radova i isporučioaca materijala i opreme je da nakon završetka radova i tehničkog prijema dostave garancije na kvalitet izvedenih radova ili isporučenog materijala i opreme. Dio dostavljenih garancija je istekao, a dio još uvijek važi. U proteklom periodu je otklonjen vrlo mali broj nedostataka koji se pojavio tokom eksploatacije saobraćajnica. Dio garancija koji još važi odnosi se na radove izvedene tokom 2015. i 2016. godine.

- **SVEČANOST OBILJEŽAVANJA ZAVRŠETKA PROJEKTA**

U dogovoru sa Saudijskim fondom za razvoj 6. aprila 2016. je održana svečanost na kojoj je obilježen kraj radova na izgradnji GGMA i predaja saobraćajnice na korištenje građanima Zenice.

Treba naglasiti da je prema izjavama predstavnika Saudijskog fonda za razvoj projekat izgradnje GGMA jedan od najuspješnijih projekata koje je ovaj fond realizovao ikada. Model realizacije projekta izgradnje GGMA je od strane predstavnika Saudijskog fonda za razvoj preporučen svim drugim gradovima i općinama u kojima se projekti ovog fonda realizuju, a predstavnici Izvršne agencije su preporučeni za angažman kao konsultanti prilikom pripreme i realizacije drugih projekata koje ovaj Fond finansira kroz kreditna ili grant sredstva.

- **FUNKCIONALNO RJEŠENJE SAOBRAĆAJA U GRADU**

Cjelokupan projekat rješavanja saobraćaja u Gradu Zenica je zamišljen i realizovan po principu kružnog uvezivanja i disperzije saobraćaja. Teretni saobraćaj i većinu putničkog saobraćaja smo izvukli iz centra grada na obodne visokokapacitetne saobraćajnice – GGM, tri gradska buleva i magistralnu cestu M17, čime uže gradsko jezgro postaje primarna pješačka zona, predviđena samo za pristup stanovnika koji tu žive njihovim domovima i snabdijevanje privrednih subjekata.

Brza uključenja na GGM iz veznih i pomoćnih saobraćajnica, kao i brza isključenja sa GGMA na vezne i pomoćne saobraćajnice su značajno povećala protočnost saobraćaja, osigurala brže saobraćajne tokove i sigurniji saobraćaj sa manjim brojem nezgoda za sve učesnike u saobraćaju. Uvezivanjem GGMA sa veznim i pomoćnim saobraćajnicama povezani su svi dijelovi grada u jednu cjelinu i omogućen je brz prelazak iz jedne gradske zone u drugu, postignuta je ravnomjerna disperzija saobraćaja u slučaju saobraćajnih gužvi, a posredno je ostvarena i brza veza i priključenje na koridor 5C, magistralnu cestu M17 i regionalne ceste oko grada. Nivo zagađenja od ispušnih plinova je smanjen, kao i nivo buke, posebno udarne buke koju proizvode motorna vozila koja saobraćaju ovom cestom.

Integralno rješenje saobraćaja je strateški projekat od velikog značaja za budućnost i dalji urbani razvoj Grada Zenica. Izgradnja ovakve visokopacitetne saobraćajnice otvara nove mogućnosti za širenje grada i otvaranje novih investicija u građevinarstvu i stanogradnji, kao i stvaranje preduslova za buduća privredna ulaganja koja trebaju dovesti do razvoja gradske privrede u cjelini.

- ZAKLJUČAK

Izvršna agencija je svojim osnivanjem i uspješnom realizacijom projekta ispunila svoju ulogu u potpunosti. Projekt je uspješno vođen bez većih zastoja i sporova, kako na relaciji Grad Zenica i Izvršna agencija – Saudijski fond za razvoj, tako i na relaciji Izvršna agencija – izvođač radova i isporučio materijala i opreme. Prvobitni zahtjev Zajmodavca bio je da Razvojna banka FBiH vodi finansijski aspekt projekta i pri tome naplati 3% provizije samo za ovu aktivnost, a da sve ostale projektante, nadzorne organe, konsultante i eksperte plate posebno. Angažovanošću predstavnika Grada Zenica koji su vodili pregovore prilikom odobrenja Zajma ovaj zahtjev je promijenjen i tom prilikom je dogovoreno formiranje Izvršne agencije za praćenje realizacije projekta. Kompletni troškovi implementacije, ostvareni projektni rezultati, kao i preporuke koje predstavnici Izvršne agencije imaju od strane predstavnika Zajmodavca za angažovanje na realizaciji sličnih projekata, najbolje govore o kvalitetu organizacije i praćenja kompletne realizacije projekta.

Ideja o kvalitetnom saobraćajnom rješenju koje će povezati sjeverni i južni dio grada, povećati i ubrzati protok saobraćaja je doživjela kvalitetnu renesansu kroz primjenu svih drugih rješenja na saobraćajnicama i objektima koji se direktno ili indirektno vežu na GGM. Izvršna agencija je u saradnji sa Institutom za saobraćajnice Građevinskog fakulteta u Sarajevu radila na usavršavanju saobraćajnih rješenja paralelno sa implementacijom projekta, što je rezultiralo sveobuhvatnim rješenjem saobraćaja koji će zadovoljiti potrebe Grada Zenica do 2030.

Postignuti sinergijski efekti rekonstrukcijom veznih i servisnih saobraćajnica koji su vezani u sistem prstenova rezultirali su novim konceptom rješavanja svih raskrsnica u gradu, te su svoju nadogradnju dobili kroz rekonstrukciju gradskih bulevara i centralnih veznih saobraćajnica. Kompletan izmjena podzemne infrastrukture donijela je nove kvalitete u održavanju saobraćajnica i kvalitetno proširenje infrastrukturnih kapaciteta za budućnost.

Dosadašnje korištenje novoizgrađene saobraćajne infrastrukture pokazuje pozitivne efekte u brzini i protoku saobraćaja, te posebno u povećanju sigurnosti svih učesnika u prometu kroz znatno smanjen broj saobraćajnih nezgoda, te nezgoda sa posljedicama po živote ljudi ili nezgoda sa velikim materijalnim štetama.

Na početku realizacije projekta postojao je jedan broj naših sugrađana koji se nisu slagali sa realizacijom ovog projekta i smatrali su da realizacija projekta neće donijeti posebne efekte za grad.

Činjenica je da je nakon završetka projekta mnogo manji broj naših sugrađana koji i dalje misli da projekat nije donio poboljšanja saobraćaja i pozitivne efekte za razvoj grada dok velika većina naših sugrađana misli suprotno. Koliko je projekat rješavanja saobraćaja promijenio i uljepšao sliku našeg grada najbolje možemo čuti od stanovnika drugih gradova koji dolaze u naš grad, prilikom održavanja utakmica državnog tima, a posebno od strane naših sugrađana koji sada žive u zemljama EU. Saobraćajni inženjeri iz Sarajeva, Beograda, Zagreba koji su posjetili naš grad i upoznali se sa primjenjenim projektnim rješenjima, te inženjeri koji su se sa konceptom i rezultatima projekta upoznali na stručnim prezentacijama i seminarima, su se u velikom broju pozitivno odredili o kvalitetima i uspješnosti kompletnog projekta.

Finansijski efekat cijelog projekta najbolje oslikava činjenica da je Vijeće općine Zenica dalo saglasnost na kreditno zaduženje Grada koje je trebalo da obezbijedi sredstva za izgradnju gradske dionice GGMA, izgradnju dvije kružne raskrsnice, sanaciju Goraždanske ulice, Fakultetske ulice i saobraćajnice na Pišću, zamjenu rasponske konstrukcije željezničkog podvožnjaka na pruzi Sarajevo – Vrhpolje. Broj svih izgrađenih ili rekonstruisanih saobraćajnica i objekata koji nije planiran, a koji je u sklopu projekta realizovan, najbolje govori o finansijskoj efikasnosti projekta jer je izgrađeno 30% više objekata i saobraćajnica nego što je prilikom odobrenja Zajma prvobitno planirano.

IZVRŠNA AGENCIJA

Mirsad Heleg, direktor